

Velké Hamry – železářské a cihlářské město na Kamenici

16. 10. 2025 12:59

Dvě stě patnáct. Přesně tolik obcí se nalézá na území Libereckého kraje. Řada z nich se může pochlubit zajímavou minulostí, významnými rodáky a také přitažlivými turistickými cíli.

„Řada měst na úpatí Jizerských hor byla velice silně průmyslová. Kromě textilního průmyslu se jednalo často o strojírenskou výrobu, s kvalitou oceňovanou i daleko za hranicemi naší země. Průmysl byl často závislý na vodním zdroji, a právě velmi dobře viditelné je to například na tocích Kamenice či Jizery, kde jsou dosud k vidění staré průmyslové areály, které s novou dobou hledají i nové využití,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu a cestovní ruch Libereckého kraje.

Písemné doklady ani zbytky hamru se nezachovaly – jen několik místních názvů ve Velkých Hamrech naznačuje, že se zde pracovalo s kovem. Výhodná poloha obce u vodního zdroje řeky Kamenice napomáhala rozmachu osídlení. Osada Svárov je poprvé připomínána v roce 1785. Byla zřejmě nazvána podle vlastního jména Svár. V roce 1844 byla ve Svárově zahájena výstavba textilní továrny, později neblaze proslulé takzvanou Svárovskou stávkou, která se zde odehrála v roce 1870.

Roku 1914 byly sloučeny osady Hoření a Dolení Hamr v jednu obec s názvem Velké Hamry. V roce 1926 byla obec povýšena na městys a v roce 1968 na město. Roku 1947 byla k Velkým Hamrům připojena osada Bohdalovice a později i Svárov, do té doby patřící Šumburku.

Z historických památek se ve Velkých Hamrech dochoval kostel svatého Václava, svatováclavská kaplička z 18. století a kaple svaté Anny z 19. století. Památkově chráněná kamenná pieta pochází z 1. poloviny 19. století. Je dokladem lidového kamenického umění. Pieta je umístěna ve skupině stromů v zahradě při silnici do Bohdalovic.